

Kristen Michal
Peaminister

.12.2025

Arupärimine absoluutses vaesuses elavate laste kohta

Austatud peaminister

Eestis elab 11 800 ränka puudust kannatavat last ning see arv on viimase aastaga kahekordistunud. See on 4,5% kõigist Eesti lastest – piltlikult öpib igas klassis üks absoluutses vaesuses elav laps.

Vaesuses elavad lapsed võivad suure tõenäosusega jääda vaesuse lõksu kogu eluks. Arvestades, et Eestis saavutab elanikkonna vananemine haripunkti 2060. aastal ja asjaolu, et aastas sünnib alla 10 000 lapse, on iga inimese võimekuse arendamisel või mitteamendamisel majandusele oluline mõju.

Sotsiaalministeeriumi tellitud uuringud näitavad, et inimeste toimetuleku probleemid mõjutavad esimese või teise lapse saamist. Kõige haavatavamad on üksikvanemaga pered, kelle jaoks on lisaks teenuste eest tasumisele järjest suurenevaks probleemiks eluaseme kättesaadavus.

Toimetulekutoetuse piiri tõstmine 20 euro võrra ei oma vajalikul määral mõju, et laste vaesust vähendada. Samuti ei kvalifitseeru paljud absoluutses vaesuses elavad lapsed ja nende pered toimetulekutoetuste saajateks. Samuti ei paku absoluutses vaesuses elavate laste vanematele leevendust tehtavad maksumuudatused. Esimeste detsiilide “võit” maksumuudatustest on töötaja kohta maksimaalselt 10 eurot kuus.

Valitsusel puudub plaan, tähtaeg ja tegevused, kuidas absoluutset vaesust vähendada. Halastamatu statistika näitab hoopis, kuidas vaesuses elavate laste arv aina kasvab.

Leiame, et väikese riigina ei saa Eesti lubada endale olukorda, kus kasvõi üks laps elab pikemat aega absoluutses vaesuses. Poliitilise tahte korral on võimalik üsna kiiresti lapsed absoluutsest vaesusest välja tuua, kasutades selleks erinevaid toetuseid ning võimaldades tasuta teenuseid nagu näiteks huviharidus, tasuta lasteaiakoht ja toit jne.

Lähtudes eeltoodust palume Teid vastata Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 139 alusel järgmistele küsimustele:

1. Kas valitsus on seadnud eesmärgiks lapsed absoluutsest vaesusest välja tuua? Kui jah, siis milline on selleks seatud ajaline tähtaeg?

2. Milliseid konkreetseid samme kavandab valitsus, et vähendada kasvavat laste absoluutset vaesust?
3. Kas valitsus on hinnanud lastega perede toetusmeetmete tegelikku toimetuleku mõju, sh lastetoetuste, elatisabi ja vajaduspõhiste toetuste piisavust ning nende koostoimet jõustuvate maksumuudatustega? Millised on järeldused?
4. Kuidas plaanib valitsus tagada regionaalse võrdsuse, et igal lapsel oleks sõltumata elukohast ligipääs vajalikele teenustele (nt psühholoogiline abi, huvitegevus, tugiteenused)?
5. Milliseid poliitikamuudatusi kaalutakse, et vältida vaesuse põlvkondlikku edasikandumist ning pakkuda peredele tõhusamat tuge kriiside, võlanõustamise ja elamispinna kindlustamise osas?
6. Milline on laste vaesuse pikaajaline mõju majandusele, arvestades, et vaesus mõjutab formaalses ja mitteformaalses hariduses osalemist?
7. Riigikantselei tellitud uuringute järgi on toimetulekuraskustes inimeste toetus Ukraina sõjalisele ja poliitilisele abistamisele madalam kui teistes sissetulekugruppides. Kuidas mõjutab laste absoluutne vaesus lapsevanemate hoiakuid riigikaitsele panustamisel?
8. Kuidas täpsemalt mõjutab absoluutses vaesuses elavate laste arv üldist sündide arvu, arvestades, et Sotsiaalministeeriumi tehtud uuringute järgi mõjutab laste saamist lapsevanemate toimetulek?
9. Milliseid muudatusi kavandab valitsus tööõiguses ja sotsiaalsete garantiide andmises üksikvanematele, kelle lapsed moodustavad arvestatava osa absoluutses vaesuses elavate laste arvust?

Lugupidamisega

Lauri Lõõnemets

Heigo Põld

Andre Hänni

Helmen Liit

Züleyha Kavalova

Kadri Kallas

Reinold Kaju

Reili Rand

